REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 100. Brașov, Miercurĭ 7 (20) Maiŭ. 1903.

Stare esceptională.

Cine dintre cei mai în etate nu-'șĭ aduce aminte, că înainte cu trei ḑecĭ și cincĭ de anĭ, de-odată cu decretarea uniunei, a fost introdus în Transilvania un regim esceptional în frunte c'un comisar regesc? Cine, din cățĭ se ocupă cu afacerile publice, nu scie, că Transilvania a fost de atuncĭ încóce guvernată cu legĭ și mĕsurĭ esceptionale, avĕnd în privința acésta ministeriul unguresc *plein pouvoir* de la dietă?

Până înainte cu vre-o doi trei anĭ era în vigóre în Transilvania încă patenta împĕrătéscă de la 1852, prin care atuncĭ, pe când încă erau în deplină activitate tribunalele statariului introdus după revoluțiune, s'a fost promulgat așa numitul regulament al pressei, ce era astfel alcătuit, în cât putéu sĕ fie urmărițĭ și pedepsițĭ simultan pentr'un delict de pressă nu numai autorul, ci și editorul, tipograful, ba chiar și culegĕtorii scrierei incriminate.

Nu numai odată au fost condamnațĭ de juriul din Clușiŭ, în procesele de pressă ale ḑiarelor nóstre, pe lângă autorii articolelor și redactorii responsabilĭ. Și metodul acesta s'a practicat mulțĭ anĭ de-arêndul numai și numai față cu ḑiarele și gazetarii românĭ. De procese de pressă ale ḑiarelor ungurescĭ nicĭ pomenire nu era. Cel mult când și când se întêmpla ca și câte un ḑiar maghiar sĕ fie urmărit pentru vătêmare de onóre sĕu calumnie la cererea câte unei părțĭ private.

Cu tóte acestea foile maghiare jurau sus și tare, că toțĭ cetățenii din Ungaria sunt egalĭ înaintea legii și că toțĭ se pot bucura de binefacerile constituției ungurescĭ. La un proces de pressă al organului nostru, unul din acusațĭ a fost caracterisat fórte nimerit acéstă egalitate constituțională constatând, că pentru unul și acelaș delict sunt trase în judecată două persóne, una care a sĕvêrșit delictul presupus, alta care trebuia sĕ împiedece acésta sĕu sĕ denunțe pe făptuitor în 24 de óre autorității, unul care avea sĕ rĕspundă după legea ungurésca, altul după patenta absolutistă împĕrătéscă, unul „acusat regesc", altul „acusat împĕrătesc".

In urma introducerei nouei procedurĭ penale, s'a dispus sĕ fie valabilă și pentru Ardeal numai legea de pressă din Ungaria, după care numai autorul póte fi urmărit pentru delicte de pressă.

A fost abandonată patenta absolutistă nemțéscă, care ḑecĭ de anĭ a stat în vigóre în Transilvania spre vecĭnica rușine a „liberalismului" și „constituționalismului" maghiar. Dér, credețĭ, că starea esceptională creată pressei române a încetat?

N'avem decât sĕ aruncăm o privire asupra proceselor de pressă ce s'au judecat de vre-o doi anĭ în Ardeal, și carĭ în prima linie sunt îndreptate în contra ḑiarelor române, ca sĕ ne putem orienta deplin în privința acésta. Orĭ dóră ar fi fost posibile sentințe ca acele aduse și ḑilele trecute la Deva și la Clușiŭ, décă noi Românii nu ne-am afla în Ardeal încă în deplină stare esceptională?

Nu voim sĕ intrăm aḑĭ în amĕnunte. Punem numai o singură întrebare, luând din cele multe, numai un cas mai recent ca esemplu. Fire-ar posibil ca un preot, care a fost în mod legal absolvat de autoritatea sa superióră eclesiastică, sĕ fie tras la rĕspundere înaintea justiției civile și condamnat la grea pedépsă, pentru același fapt, décă n'am trăi în deplină stare esceptională?

Starea esceptională nu se mărginesce numai la tratamentul de care are parte pressa română națională, ci, din nenorocire, s'a încetățenit în Ardél în tótă administrația și nu va puté fi scósă nicĭ cu furca, pân' ce nu se va schimba sistemul de guvernare dela rădăcină.

Fundamentul ei este în inegală tractare pe tótă linia, ce se începe cu restrîngerea și ciuntirea nemilósă a dreptului electoral.

Contele Apponyi la Majestatea Sa. Audiența ce i-s'a dat contelui Albert Apponyi a durat o oră. Că despre ce s'a vorbit cu ocasiunea acestei audiențe, ce i-s'a dat presidentului dietei în urma cunoscutuluĭ cas de la balul de curte, nu se scie cu siguranță. Se presupune însĕ, că Apponyi a raportat monarchului asupra situațiunei politice și parlamentare. In cercurile guvernamentale e mare bucuria și mulțămirea, căcĭ se afirmă, că monarchul a primit fórte grațios pe Apponyi. Guvernul mai ales se felicită că în urma acestei primirĭ a dispărut cu totul impresia rea ce a produs'o casul de Joi, când Apponyi n'a fost agrăit de Maj. Sa.

Instalarea episcopului Ioan I. Papp.

Arad, 18 Maiŭ 1903.

Erĭ, Duminecă, s'a făcut în catedrala episcopéscă din Arad instalarea P. S. Sale episcopului Ioan I. *Papp* al Aradului. Festivitățile au avut un caracter pur bisericesc, înafară de banchetul ce s'a dat la curtea episcopéscă după sĕvîrșirea actului instalării.

Liturghia se începe la 9 óre a. m., după intrarea în catedrală a episcopului, însoțit de mandatarul metropolitului P. C. Sa protosincelul Dr. Eusebiŭ R. Roșca. Erau îmbrăcațĭ pentru a pontifica archimandritul A. Hamsea, vicarul V. Mangra, protopopiĭ Gurban, G. Popovicĭ, Beleș, Dr. Traian Puticiŭ, Dr. Trăilescu și P. Givulescu, protodiaconul Dr. I. I. Suciu și diaconii Mihulin și Dr. Botiș.

Episcopul fù îmbrăcat în mantie, i-se dă cârja în mână și întră în biserică în sunetul cântării irmosului învierii, esecutat de corul seminarial. Episcopul merge în fața altarului și se închină, ocupă apoi scaunul episcopesc încunjurat de clerul care asista ca celebrant. Lângă amvon se postéză mandatarul metropolitului, față 'n față cu episcopul.

Mandatarul citesce actele privitóre la introducere, după care rosti cu glas limpede o vorbire frumósă, în care relevă marea rĕspundere înaintea ómenilor și a lui Dumneḑeu, care incumbă noului episcop. Spune, că P. S. Sa I. I. Papp a avut ocasiune destulă a cunósce de aprópe fasele prin carĭ a trecut biserica și activitatea antecesorilor sĕĭ, ceea-ce îi va servi ca busolă sigură în desvoltarea activității apostolice. Credința, speranța și dragostea sunt virtuțile, carĭ trebue sĕ înfrumsețeze partea divină din ființa omului; urmând acestor virtuțĭ și conducêndu-ne de ele, vom înfrunta orĭ-ce neajuns și ne asigurăm mărirea și fericirea eternă. Uréză noului episcop viéță lungă, bogată în fapte și succese strălucite spre binele credincioșilor și spre mândria și lauda bisericei.

Sfîrșind mandatarul discursul sĕu, publicul aclaméză viu pe P. S. Sa episcopul Ioan.

Rĕspunsul episcopului.

P. S. Sa *episcopul*, cu toiagul archieresc în mână, rĕspunde printr'o cuvêntare magistrală. Incepe prin a spune, că pe basa alegerii și întărirei învrednicindu-se a primi și darul archieriei, ér acum i-se dă jurisdicțiunea canonică peste diecesa Aradului, se apropie cu credința în Dumneḑeu către acest scaun de cea mai înaltă distincțiune pentru un servitor al altarului. După o frumósă imploraţie către Tatăl ceresc, spune, că nu póte sĕ piérdă din vedere, că precum din sînul poporului s'a ridicat, *pentru popor* e pus în acest scaun, de aceea nu va uita nicĭ-odată, că toiagul ce i-s'a dat, ca simbol al păstorirei, nu i-s'a dat ca sĕ bată cu el, ci *sĕ apere turma*;

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

Mórtea mea.

(9) (Urmare).

Mânile mele continuau în mod mechanic a pipăi păreții cosciugului. De-odată mĕ împunsei în degetul cel mare de la mâna stângă și durerea ucise ideea... de-odată mĕ înțepaiŭ în degetul cel mare de la mâna stângă și durerea mĕ scóse din lânceḑélă. Ce era? De ce m'am înțepat? Incepuiŭ a căuta și găsiiŭ un piron, pe care cioclii îl bătură fără sĕ fi întrat în marginea scândurei. Pironul stătea liber, era lung de tot și ascuțit. Capul îi stătea bătut în acoperiș, simțiam însĕ, că nu e tocmai bine înțepenit. Din acest moment nu aveam decât un singur gând: voiam, trebuiam sĕ mĕ fac stăpân pe acest piron. Incepuiŭ sĕ-l smâncesc, însĕ nu se lăsa. Era o muncă grea și obositóre. Adesea a trebuit sĕ-mĭ schimb mânile, căcĭ în curênd se oboseau, mai ales stânga, care avea o situație mai dificială. Pe când lucram astfel cu tot zelul, de care mai eram capabil, în capul meu se zămisli un întreg plan: De la pironul acesta o sĕ-mĭ vie scăparea și trebuia sĕ mĕ fac stăpân pe el. Dér óre voiŭ mai avé încă timp? Nu voiŭ succomba óre înainte de a-mĭ vedé planul realisat? Mĕ chinuia fómea și adesea trebuia sĕ mĕ opresc, căcĭ mĕ apuca ametélă, mânile amorțiau și spiritul meu aiura. Fómea îmĭ deveni insuportabilă. Supsesem cele câteva picăturĭ, carĭ curseseră din rana degetului celui mare și acum mĕ muscam de braț și excitat de durere și înviorat de lichidul cald și acrișor, ce-mĭ humecta gura avidă, îmĭ beam propriul meu sânge. Pe urmă începuiŭ éră și a lucra cu amêndouĕ mânile și isbutiiŭ în sfîrșit a-l smulge.

Din acest moment credeam în reușită. Planul meu era simplu de tot: cu vîrful pironului sĕ trag o linie dréptă în acoperiș, până se va produce o brazdă adêncă. Mânile îmĭ amorțiseră, cu tóte acestea însĕ lucram înainte, până ce am credut că lemnul este destul de adênc brăzdat. Apoi mĕ întorseiŭ pe burtă și ridicându-mĕ în genunchĭ și cóte mĕ proptiam cu spatele de acoperiș și căutam astfel sĕ-l sparg: acoperișul pîrâi, dér nu se spărse, brazda nu era încă destul de adêncă. Erășĭ trebuĭ decĭ sĕ mĕ pun în situația de mai nainte — ceea-ce m'a costat nespusă ostenélă — și sĕ încep munca din nou.

In sfîrșit mai făcuiŭ o încercare, care de astă-dată fù încoronată de isbêndă: Acoperișul se despică în douĕ de sus până jos!

Se înțelege, că de aci și până la scăparea mea mai era încă un lung drum, totușĭ inima mi-se umplù de speranță. Am încetat de a mĕ mai svîrcoli și stăteam nemișcat, de frică sĕ nu se prăbușéscă pămêntul pe mine. Aveam de gând sĕ mĕ servesc de acoperișul cosciugului, ca de un fel de scut și sĕ-mĭ sap o gropă prin care sĕ ies din pămênt. Dér planului acestuia se împotriviau dificultățĭ enorme, nisce bulgărĭ grei, carĭ se desfăceau necontenit împedecau scândurile și nu mĕ puteam folosi de ele — tóte erau de geaba — nicĭ-odată n'o sĕ isbutesc a ieși din pămênt. Deja începŭ sĕ se uruéscă pămêntul asupra mea, apăsându-mĭ spinarea și acoperindu-mĭ capul. Incepuiŭ a despera și mĕ culcaiŭ din nou. Cum îmĭ întinseiŭ piciórele, cu spaimă îmĭ dedeiŭ sémă, că pe ... ...ca ...[illegible] Cum îmĭ întinseiŭ picioréle, sĕ găsesc un punct de razim, mi-se năzărĭ că par'că păretele de la picióréle cosciugului ar ceda presiunei. Mĕ opintiiŭ din nou, băteam ca un nebun cu călcâiele, sperând, că dincolo póte sĕ află vr'un morment săpat acuma și care șĭ-o fi așteptând locuitorul.

Incă o împinsătură puternică și în adevĕr piciorul dĕdù de gol: presupunerea mea era justă — alăturea de mormêntul meu era o gropă deschisă. N'aveam decât sĕ străbat un strat subțire de pămênt pentru a puté intra în acéstă gropă.

— — — — — — — — — — — —

Mare Dumneḑeule, eram salvat!

Când m'am vĕḑut în gropă, rĕmăseiŭ un moment culcat pe spate, cu fața spre ceriŭ și cu ochii holbațĭ. Era nópte. Ceriul era vînăt și nenumĕrate stele străluceau pe el. Din când în când adia o bóre ușóră primăvăratică, care îmĭ aducea fața și-mĭ aducea miresme de primăvară.

Mare Dumneḑeule! Eram scăpat! Rĕsuflam érăși, simțiam căldura vieții în mine, plângeam, gângăviam, îmĭ împreunam mânile și le ridicam în sus în spațiul liber! O, cât de frumósă era viéța!

(Va urma.)

mantia care-i împodobesc umerii, va rămâné pururea simbolul obligmentului de *a aduna și a cuprinde în brațe părintescĭ pe toțĭ credincioșii și a ocroti tóte instituțiunile religióse-morale și culturale ale bisericei*, întocmai precum găina ocrotesce și încăldesce puii sub aripile ei de mamă.

„Ĕtă déră programa, care sciu că o așteptațĭ de la mine“, continuă archiereul. „Consciu de datorințele și de drepturile mele, sunt consciu și de raportul duhovnicesc, care în mod natural s'a încheiat între mine și diecesă la actul alegerei mele de episcop, precum consciu sunt și de legătura sfântă, care s'a întărit și sigilat între mine și clerul și poporul din eparchia Aradului, prin actul întroducerii în acest scaun“... După învocarea darului și ajutorului ceresc, continuă astfel:

„Și când ca archiereu pronunț aceste cuvinte ca și o dorință fierbinte a sufletului vostru și astfel acum când din înălțimea acestei posiții arunc privirea mea asupra vóstră, sub impresiunea legăturei sfinte dintre noi și în consciința datorinței la care sunt chemat, ochii inimei și ai sufletului meu nu pot rĕmâné în cadrul îngust al păreților acestei sfinte bisericĭ, ci ei percurg teritoriul întregei diecese, de la rĕsărit până la apus și de la miadă-di la miadă-nópte, și făcênd acéstă revistă, cum face păstorul consciu revista staulului turmei sale, am înaintea ochilor tabloul adevĕrat al stărei diecesei mele.

In acest tablou ca și într'o oglindă vĕd cu ochii liberĭ atât partea netedă cât și cea gronțurósă a stărilor din diecesă; vĕd și fața și dosul lucrurilor, vĕd cât este de mult secerișul, vĕd numĕrul secerătorilor, precum și zelul și interesarea lor de muncă în economia Domnului, cu un cuvênt vĕd atât lipsele și trebuințele din afară, cât și neajunsurile din centru.

Imĭ vĕd frumósa și sublima misiune de a stărui și a lucra de o parte pentru desvoltarea și întărirea simțului religios și pentru ridicarea culturei intelectuale și a vieții morale, dér vĕd de o altă parte și datorința de a îmbina darul cu rugăciunea, mila cu adevĕrul, pacea cu dragostea, ca astfel sĕ împac ceriul cu pământul, pe om cu Dumnedeu.

Și când le iau aceste de problema conducerii și activității mele, am în vedere nu numai interesele bisericei, ci am în vedere și interesele bine-pricepute ale iubitei nóstre patrii comune, pentru-că sunt convins, că religiositatea, moralitatea și cultura intelectuală tocmai așa sunt basa de esistență a credincioșilor ca și a cetățenilor, a patriei ca și a bisericii.

Cultivarea credinței neclătite și a alipirii omagiale față de înaltul tron al Maiestății Sale, prea grațiosului nostru împĕrat și rege apostolic, respectul și supunerea față de înaltul guvern și față de legile țĕrii mi-o impune nu numai *posiția mea*, ci ni-o impune însașĭ biserica nóstră, conform enunciațiunei sfânt. evang. Mateiŭ la cap 22 v. 21. „*Dațĭ cele ce sunt ale împĕratului împĕratului și cele ce sunt ale lui Dumnedeu lui Dumnedeu*“, nu altcum ni-se impune și prin cuvintele marelui apostol Pavel în cartea *cătră Romanĭ* cap. 13 v. 6. „*Tot sufletul sĕ se supună stăpânirilor celor mai înalte, pentru-că nu este stăpânire fără numai de la Dumnedeu... Dațĭ tuturor celea ce sunt cu datorie, celui cu dajde dajde și celui cu cinste cinste*“. Dér împlinirea acestor datorințe au fost și o virtute a străbunilor noștri și ea ni se impune și nouĕ, întocmai precum ni-se impune și întreținerea bunelor relațiĭ cu conaționalii și confesionali noștrii, precum și cu credincioșii altor confesiunĭ cu carĭ Dumneḑen ne-a aședat pe acest pământ al iubitei nóstre patrie comune și cu carĭ împreună conlucrăm și chemațĭ suntem a conlucra, pentru susținerea ordinei morale și pentru întărirea dragostei întru legătura păcii în biserică și în societate.

Decĭ intențiunile și datorințele mele nu sunt și nu pot fi altele, decât promovarea intereselor bine pricepute ale bisericei și ale patriei nóstre în spiritul evangeliei, al păcii, al dragostei creștine și de acest duh al Bisericei lui Cristos, al binelui comun doresc și voiŭ lucra sĕ se inspire și tinerimea din școle, același duh sĕ se propage și în biserică, ca astfel sĕ-șĭ pótă afla loc și în viéța socială.

Intru realisarea tuturor acestor dorințe însĕ prevĕd eu și greutățile ce pot obveni, dér bun este Domnul. Lupta cu greutățile a fost sórtea bisericei nóstre de la începutul întemeierii ei prin Isus Christos, dér greutățile nu au sĕ mĕ împiedece în modul meu de cugetare și acțiune spre realisarea programei mele de mai sus, pentru-că credința în Dumnedeu și dragostea cătră învĕțăturile lui sfinte au îmbărbătat pe protopărinții noștri la lupta de resistență și de apĕrare, i-a întărit în speranța învingerii, contra tuturor momelilor, încercărilor și ispitelor vieții.și cu aceste douĕ talismane, ca și cu arme puternice luptând, ei au și eșit învingătorĭ, ne-au mântuit și ne-au predat biserica moștenire neîntinată, nespurcată și fără prihană, întocmai precum au primit'o de la apostolii Domnului. Decĭ inspirându-ne și noi de puterea acestor douĕ virtuțĭ creștinescĭ, cu înlesnire vom lupta și noi contra ispitelor și greutăților vieții, pentru-că unde lucréză dragostea, isvoresce pacea, ér unde aceste douĕ darurĭ află locaș curat în inimile credincioșilor, greutățile dispar, cum dispare roua diminéța dinaintea razelor sórelui.

Dér realisarea tuturor eu o fac și trebue sĕ o fac pendentă de la lucrarea sistematică și armonică a întregului organism, din care e compusă biserica nóstră și de la sprijinul călduros al tuturor factorilor chemațĭ a promova interesele bisericei, pentru-că nicĭ după natura fisică a firei omenescĭ, nicĭ după forma de guvernare a bisericei nóstre, fără ajutorul acestui organism nicĭ eu, nicĭ altă persónă, fie aceea orĭ și care, nu se póte angaja cu speranță de resultat la luptă cu greutățile provenite din diferite părțĭ.

„*Preacuvióse d-le mandatar*! Mulțumindu-țĭ de bunavoință și ostenéla ce ai manifestat și la acéstă ocasiune întru interesul comun al diecesei nóstre, Te rog sĕ ducĭ Inalt Preasfințitului nostru archiepiscop și metropolit mulțumita mea purcesă din inimă și espresiunea stimei și reverinței mele cu adausul: că precum îmĭ susțin dreptul a apĕra interesele eparchiei mele, îmĭ recunosc și datorința de a-l sprijini în tóte acțiunile, carĭ tind la promovarea intereselor generale ale bisericei.

Sprijinit însĕ cu căldura dragostei din partea celor chemațĭ, sperez a lupta cu o înlesnire și cu resultatul visibil pe tóte liniile, și spre acest scop și în acéstă direcțiune cer angajamentul tuturor credincioșilor, sprijinul și ajutorul tuturor organelor, cărora li-s'a dat vre-un rol în viéța nóstră socială și în corporațiunile nóstre bisericescĭ.

După tóte acestea închinându-mĕ Ție cu umilință, Dómne al puterilor, și rugând cu sfântul evangelist: „*Sĕ păzescĭ întru numele Tĕu pe carĭ i-ai dat mie*“, Te rog cu David: „*inimă curată zidesce întru mine Dumneḑeule și cu duh stăpânitor mĕ întăresce*“. Tu Dumneḑeul milei și al îndurărilor, care cu înțelepciunea Ta negrăită conducĭ destinele individilor și ale popórelor și cu bunătatea ta cea nemărginită facĭ cu noi după blândețele Tale, *fă și cu mine semn spre bine* și precum prin unul născut fiiul Tĕu ai trimis pe pământ pace și între ómenĭ bună învoire, *întăresce-mĕ și pe mine întru frica Ta*, ca cu ajutorul tĕu cel sfânt de-odată cu suirea mea pe acest scaun sĕ se întrupeze șĭ sĕ se întărescă și în acéstă diecesă dragostea creștină și buna-înțelegere între toțĭ fiiĭ bisericei și cetățenii patriei, ca și prin acésta sĕ se preamărescă preasfințit numele, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duch, Amin“.

*

După-ce termină P. S. Sa episcopul vorbirea sa program, publicul aclamându-l din nou cu însuflețire, se face îmbrăcarea P. S. Sale și se începe celebrarea sf. liturghii. La ora 1 d. a. se încheie serviciul divin, episcopul se reîntórce la residență, unde urméză recepțiunile. Prima deputațiune este aceea a mănăstirei Hodoș-Bodrogului în frunte cu archimandritul Hamsea, apoi a consistoriului din Oradea condusă de vicariul V. Mangra, deputațiunile clerului și ale autorităților locale.

După órele 2 urmă banchetul de la residență (60 persóne) între carĭ membrii consistoriului și șefii autorităților, și banchetul de la „Mileniu“, unde au fost întrunite peste 100 persóne, óspețĭ ai P. S. Sale. La masa din residență s'au rostit toaste pentru Maj. Sa, pentru guvern, pentru metropolitul, pentru episcopul I. I. Papp, pentru autoritățĭ, armată, confesiunĭ și un toast în limba maghiară ținut de protopopul Gurban pentru înfrățirea româno-maghiară, care — dise oratorul — va urma când va fi abandonată politica de maghiarisare.

Toaste numĕróse s'au ținut și la masa de la „Mileniu“.

Banchetele s'au încheiat la órele 5 d. a. v.

Discuție agitată în „Reichsrath“. In ședința de la 15 Maiŭ a „*Reichsrathului*“ s'a discutat pe tema tulburărilor de la politechnicul din Viena, unde pangermanii aliațĭ cu jidovii s'au năpustit asupra studenților de la societățile catolice, căutând a-i isgoni din edificiul universității, sub pretext, că ei n'ar avé dreptul sĕ pórte sabie (Schläger) și bandă, deórece ei nu dueléză. S'au audit espectorațiunĭ violente din partea deputatului Berger. Din partidul social-creștinilor a luat cuvêntul Dr. Weisskirchner și Dr. Ebenhoch. Ministrul instrucțiunei *Hartel* a vorbit conciliant, căutând a aplana diferențele. Interesant este următorul pasagiu rostit de Weisskirchner:

„S'a dis, că școlele nóstre superióre sunt în decadență. La acésta însĕ nu pórtă vina nicĭ studenții catolicĭ, nicĭ cei pangermanĭ, ci mulțimea de jidovĭ în corpul profesoral. Décă luăm în considerare, că la facultatea de drept de la universitatea din Praga și cea din Viena 50% din corpul profesoral sunt jidovĭ, atuncĭ trebue sĕ ḑicem, că a sosit timpul ca ministrul de culte sĕ se emancipeze de propunerile clicei de la universitate și sĕ numéscă profesorĭ, carĭ sĕ educe funcționarĭ austriacĭ, profesorĭ carĭ sĕ lucreze în principii creștinescĭ, ér nu sĕ facă sciință falsificată în interesul diarului „Neue Freie Presse“ (aplause). Noi apreciăm adevĕrata sciință și vom reclama libertatea ei, dér vom reclama și libertatea principiilor nóstre creștinescĭ“.

Procesul pentru „agitație“

al preotului I. Stupinianu.

Pledoaria apĕrătorului Dr. Iustin Pop.

— Urmare. —

Cum-că principiile de libertate și egalitate vor trebui sĕ aibă isbândă desĕvîrșită, acésta ni-o șoptesce spiritul timpului modern și acea convicțiune sigură, că décă ele nu ar fi satisfăcute, atuncĭ progresul omenimei s'ar opri în loc, ceea ce ar fi în contradicție cu desvoltarea organică a evenimentelor în univers.

Sciu eu fórte bine, că în țéra nóstră, deși esistă lege positivă pentru asigurarea și ocrotirea drepturilor naționalităților, totușĭ nu numai că pretensiunilor naționalităților li-se pun fel de fel de obstacole artificiale, dér că un adevĕrat resboiŭ de rassă este în curgere. Insĕ bărbații de stat maghiarĭ și mai ales politicianii de tépa acelora, carĭ au devisa: „Trebue sĕ sfărmăm naționalitățile“, sĕ-șĭ aducă aminte de cuvintele avertisătóre ale contelui Stefan *Széchenyi*, supranumit „cel mai mare Maghiar“, cuvinte pline de înțelepciune politică: „Nu este de ajuns în aceste timpurĭ de a scrie legĭ, ci trebue sĕ stîrnim și simpatie pentru ele. Și décă cineva nu se supune unei legĭ, care înaintea lui este odiósă și de care firea lui se îngrețoșéză, pe acela póte sĕ-l isbéscă ce e drept rigórea literei, scopul însĕ nu și-l ajunge (legea), căcĭ produce martirĭ, ér aceștia dau nascere fanatismului.“

Și apoi ce primejdie ar involva pentru stat recunóscerea principiului de naționalitate și împlinirea aspirațiilor inherente lui?

Dór simbólele epocei nóstre, egalitatea și libertatea, n'au adus decât fericire omenimei și popórelor fie-cărui stat, și prin urmare de la manifestarea mai desvoltată a acestor principii, de la realisarea aspirațiilor de naționalitate, nu putem sĕ așteptăm, decât înălțarea și potențarea fericirei și bunăstării publice.

Onor. Tribunal regesc!

Biblia istorisesce, că ómenii în îngâmfarea lor, au început sĕ zidéscă turnul Vavilonului, cu gândul ca sĕ-l ridice până la ceriŭ, ér Dumnedeu drept pedépsă li-a încurcat limbile și neînțelegêndu-se unii pe alții, munca criminală s'a întrerupt și s'a prăbușit. Eu însĕ, On. Tribunal regesc, sunt de părere, că provedința divină în nemărginita sa înțelepciune n'a avut scopurĭ vindicative, ci cu totul alte scopurĭ, când a diferențiat omenimea prin limbĭ.

Convingerea acésta am scos'o tot din *biblie*, și anume din partea, care se numesce testamentul nou: Căcĭ unul născut fiu al Domnului și Dumnedeul nostru, Isus Christos, n'a credut a fi necesar sĕ rescumpere omenimea și de pĕcatul diversitățiĭ limbilor, ci numai de pĕcatul strămoșesc. Și după Christos, până în ḑiua de astădĭ, suntem diferite popóre și diferite limbĭ, dér fericirea vecĭnică din cealaltă lume ne este deopotrivă făgăduită și deopotrivă ne așteptă, décă dealtmintrea vom fi bunĭ și vom ținé poruncile lui Dumneḑeu.

Aci îmĭ vine în minte o cugetare a baronului *Eotvös*, unde dice, că precum apa mării are trebuință de agitație, căcĭ altmintrea ar putredi, ér vietățile, ce trăiesc în ea ar peri, tot așa are necesitate de mișcare și viéța omenimei, în interesul înviorării și a progresului.

Așa este, On. Tribunal regesc, căcĭ o armonie mare și desăvêrșită ar moleși și descompune omenimea, și astfel n'ar puté sĕvêrși munca sa de perfecționare.

In viéța omenirei diversitatea de limbĭ este forța motrice și singuraticele popóre astfel mai curênd pot sĕvêrși munca, ce li-a ajuns ca parte, căcĭ inima și forța omenéscă tot nu pot sĕ cuprindă totul.

Statul nu este primejduit întru nimica prin pretensiunile naționalitaților, nicĭ din motivul, că aspirațiile de naționalitate, décă se remedieză, n'au tendință centrifugală; sentimentul de coherență națională și tendința de a se valora a acestui sentiment, nu atinge de loc viéța de stat. Din contră, décă statul în loc sĕ fie negațiunea drepturilor de naționalitate, ar fi dătătorul, sprijinitorul, promovătorul și ocrotitorul lor, atuncĭ *adevĕratul* patriotism și sentimentul de naționalitate se acoper în cea mai perfectă armonie. Esemplu: Elveția!

Egoismul omenesc începe de la *ego*, deórece orĭ-ce om se iubesce pe sine însușĭ și iubirea de patrie este sentimentul înăscut al orĭ-cărui individ, acesta nu este numai sentiment platonic, ci este motorul și mijlocul de atracție cătră patrie. Când individul șĭ-a întemeiat vatra și familia sa, atuncĭ se lănțuesce și mai mult cătră stat. Ér când în viéța de stat o naționalitate întrégă îșĭ află drepturile sale date și ocrotite, atuncĭ nu esistă mijloc, cu care sĕ-o momescĭ, ca sĕ se rupă de acel stat, pentru-că conscienta de comunitate este un factor consolidător. Impreiurarea, că sentimentele unei naționalitățĭ înclină cu preferență cătră propria sa individualitate, nu este decât o înclinație firéscă, ceea-ce nu esclude inclinația cătră stat, deórece dorința ei este tocmai, ca sĕ se vadă apărată prin stat. Décă prin urmare, am anihila inclinarea unei naționalitățĭ cătră sine însașĭ — presupunênd, că ar fi cu putință așa ceva, — atuncĭ odată cu acésta am sdrobit și motorul, prin care se alipia de stat, și astfel tot nu se póte ajunge ținta de a înființa *un stat unitar maghiar*.

(Va urma.)

Chestiunĭ agrare.

II. Remedii.

(Urmarea a 9-a.)

Astfel Pol calculéză spesele de regie, perderea de timp și spese la arat, grăpat, tăvălugit și sĕmĕnat — la o lungime de 50 metri și lățime de 50 m. la 21.81 mărcĭ, la o lungime de 50 metri și lățimea de 30 m. la 27.47 mărcĭ și la 30 m. lungime și 30 m. lățime la 45,91 mărcĭ. După Block depărtarea locurilor de la curte, dinstanța de 376,6 metri se consideră dreptˑ normală, — cât ține vatra satului, ér o dublare a ei măresce spesele de regie cu 27% și la o depărtare de peste o milă 7.5 klm. spesele de regie sunt așa de însemnate, în cât ele singure absorb întreg beneficiul. La fênațe, unde pentru-ca sĕ încarcĭ un car de fên trebue sĕ alergĭ la 10—15—20 parțele, îl rescumperĭ fênul prin spesele inerente făcutului.

Pe lângă o mai bună aranjare și împărțire a terenului de cultură, mai vine în ajutor și o mai nimerită ocupare și declinațiune a lui pe calitățĭ și producțiune. Terenurile acele inundabile orĭ superficiale, cu o palmă de țĕrînă și de desubt prund orĭ pietriș curat, carĭ nu dau nicĭ 6 hectolitri la jugĕr, și adesea pier sĕmĕnăturile érna de ger și vara sunt compromise de secetă, supuse irigațiunei orĭ transformate în livedĭ artificiale, irigate se pot cosi de 4 - 6 orĭ pe an, și producțiunea lor sĕ nu mai depindă nicĭ de secetă, nicĭ de ger, căcĭ se pune îndată sub apă.

De multe-orĭ în regiunile muntóse și deluróse fênațele și țarinele din luncĭ și văi, pot fi ușor supuse irigațiunei cu fórte puține spese, terenul avênd inclinațiune suficientă de la natură, în cât numai apa trebuesce oprită din cursul ei umflată

și revărsată, și apoi făcute rigole și șanțurĭ de scurgere ușóră. Așa d. es. întrégă țéra Oltului prin comasare generală ar puté fi făcută mare parte accesibilă irrigațiunei — fênațe și culturĭ cu prea puține spese, terenul avênd destulă cădere de la natură și apa aduce gunóie cu prisosință de la munte, ca acel colț de țéră sĕ-l transforme în câțĭ-va anĭ în o a doua *Lombardie.* Vom cita câteva date: Glăjăria de la Porumbacul-de-sus se află la 746 m. înălțime, ér valea Porumbacului la revărsarea ei în Olt este la 396 metri înălțime, decĭ acea gârlă și terenul dimprejur are o cădere naturală de 350 metri pe 11,25 klm. distanță séu 33 metri pro mile; Valea Arpașului la Glăjărie se află la cotă 620 metri și la revărsare în Olt la 393 m. decĭ o cădere naturală a terenului de 227 metri pe 13 km. distanță; rîul Sebeșului se póte utilisa deja de la 650 m. înălțime și în Olt se revarsă la 439 metri, — decĭ o cădere naturală de 211 metri pe 19 klm. distanță. Așa și celelalte păraie și gârle și rîurĭ, carĭ sunt la o sută, și traverséză șesul ducênd nămolul și gunoiul din pădurile seculare și din munțĭ spre Olt.

Étă bogății imense, carĭ stau la disposiția neștirbită a poporului nostru și el hesitéză sĕ se foloséscă de ele — și mai bine apucă drumul Americei! Dér nu este numai atât.

Cu sporul mare de nutreț de calitate superióră, 4—5—6 cóse pe an, carĭ sĕ nu depindă nicĭ de anĭ ploioșĭ, nicĭ de cei secetoșĭ, s'ar ameliora și spori considerabil crescerea vitelor de valóre. Póte ar fi necesară și nimerită o selecțiune și mai bună studiere și a munților ca sĕ nu se trimită ***numai*** vitele marĭ trăgĕtóre în munte, ci cu deosebire vitele cele tinere, în desvoltare, de către sindicatele și societățile de crescerea vitelor; sĕ închirieze sĕ aibă pășunĭ speciale pentru mânzĭ, altele deosebite pentru viței și alțĭ munțĭ pentru miei, ca tot ce este menit sĕ servéscă la reproducțiune, sĕ petrécă o vară două în munte, pentru a-i desvolta cât mai bine plămânii si musculatura, condițiune indispensabilă și de mare preț pentru crescerea de vite de muncă.

Aceste în Țéra Oltului, la fel sute și mii de casurĭ în alte părțĭ și pe tóte văile și gârlele locuite de Românĭ în massă compactă.

(Va urma).

SCIRILE DILEI.

— 6 Maiŭ v.

Asentările din nou amânate. „Egyetertes" e informat, că asentările, carĭ erau hotărîte pe dilele prime ale lunei Iunie, au fost *din nou amânate.* Ordinul de amânare se va trimite dilele acestea autorităților *în drept.*

O ședință plenară consistorială s'a ținut erĭ în Sibiiu. Asesorii nou aleșĭ au depus jurămêntul, a fost ales cassar al consistoriului asesorul Panteleon Lucuța și s'au făcut dispozițiunĭ pentru esecutarea concluselor luate în sesiunea din ĕst-an a sinodului archidiecesan.

P. S. Sa episcopul. Dr. Demetriu *Radu* a fost alaltă-erĭ la Budapesta, făcênd visite membrilor guvernului, în urma numirii sale de episcop la Oradea-mare.

Socialiștii din Budapesta au ținut Duminecă o adunare contra stării de *ex lex.* Oratorii au accentuat, că nicĭ un partid politic nu se ocupă cu interesele poporului, ci partidele risipesc timpul cel scump cu discuțiunĭ secĭ. Adunarea a decis trimiterea unei petițiunĭ la cameră cerênd reforma parlamentară și întroducerea sufragiului universal.

Isvóre pentru istoria Brașovului. Dilele acestea a apărut tomul IV din cartea întitulată: „*Quellen zur Geschichte der Stadt Brassó*", 41 cóle tipar. Cele trei tomurĭ anterióre cuprindeau socotelile comunale până la anul 1550, actualul tom începe publicarea *cronicelor* și memorabilielor Brașovului și ale țĕrii Bârsei. In acest tom se cuprind 26 de numerĭ, începênd cu *Breve Chronicon Daciae* (atribuită lui Honterus). In fruntea acestei publicațiunĭ, ce se face pe cheltuiala comunei, stă directorul de la gimnasiu Iulius *Gross* și profesorul Fr. W. *Seraphin,* avênd colaboratorĭ pe K. *Nussbächer,* predicator în cetate, Friedr. *Stenner,* archivarul orașului și Dr. Netoliczka, prof. la gimnasiu.

Arestarea unui preot croat. Preotul croat Casimir *Tomljenovicĭ* a fost arestat în Slaukamear (Sirmin) pentru agitațiunĭ contra Maghiarilor.

Mórtea unui deputat. Deputatul Ladislau *Nyegre,* alesul cercului Dobra cu program liberal guvernamental, a rĕposat alaltă-erĭ în Budapesta.

Diua de 20 August și armata. Conform un nou ordin, diua de *20 August* (Sf. Ștefan) va fi sĕrbătóre obligătóre și pentru regimentele recrutate pe teritorul coronei ungare, chiar și când vre-unul din aceste regimente ar staționa afară de granițele țĕrii.

Cununie. D-l Nicodim *Russu,* învĕțător în Vașlab, își va serba la 24 Maiŭ cununia religiósă cu d-șóra Victoria *Trifu* din Făget.

Demonstrații pentru unirea Cretei cu Grecia. O telegramă din Caneea (insula Creta) anunță, că s'au făcut acolo demonstrațiunĭ imposante pentru anexarea Cretei la Grecia. Adunarea cretană a votat o moțiune prin care invócă anexarea. Un deputat musulman, care a protestat contra moțiunei, a fost bătut cu bastónele și espulsat din sală.

Arestarea a doi spionĭ. O depeșă din Nancy spune, că au fost arestațĭ acolo, în urma unei anchete, sub-ofițerul Batiguer și nevasta lui, acusațĭ de spionagiu pe contul Germaniei. Se dice, că vindeau Germaniei documente a căror importanță nu e încă hotărîtă.

Brățara împĕratului Wilhelm. In timpul șederei împĕratului Germaniei la Roma, mai multe persóne au observat brățara de aur pe care el o pórtă într'una la mână; dér puținĭ sciu istoria acestei brățărĭ. La 27 Februarie 1881 Wilhelm s'a căsătorit cu principesa Augusta Victoria de Schleswig-Holstein. După ceremonia nupțială, mirésa a primit de la împĕrat sabia de colonel al reg. 86 In momentul când ea îngenunchia, conform etichetei curții, brățara îi cădù jos pe covor. Suveranul o luà și o puse la mâna dréptă. A doua di Augusta primi de la soțul ei o brățară și următorul bilet: „Acésta e în schimbul aceleia ce ți-a cădut erĭ de la mână, și care de aci înainte, atât în viéță, cât și după mórte, va sta la brațul meu, ca dovadă de dragostea mea eternă și de inalterabila mea credință pentru viitórea mamă a copiilor mei".

Cel mai bĕtrân diarist danez. La Copenhaga a fost sĕrbătorit de către colegii sĕi, cu ocasia a 80-ei aniversărĭ a nascerei, Dr. Manicus, redactor la diarul „Berlingoke Tidende", cel mai bĕtrân diarist danez. Acum opt anĭ Manicus se retrăsese la pensie, dér după câte-va dile s'a reîntors, rugând sĕ i-se dea de lucru, căcĭ nu putea sĕ se obicĭnuéscă cu viéța de trândăvie. El e încă viguros ca un tînĕr și articolele lui sunt fórte citite.

Trecerĭ religionare în Austria. Acțiunea proselitică din Austria cu devisa „Los von Rom" a dat până acum resultatul, că 40,000 romano-catolicĭ au trecut la protestantism.

Decapitarea unui tată și a unui fiu. Se telegrafiéză din München (Bavaria), că la Straubing, călăul a decapitat pe șelarul Bradel, în vîrstă de de 61 anĭ, și pe fiul sĕu Max, în vîrstă de 23 de anĭ. Amêndoi aceștia asasinaseră în prăvălia lor pe un călĕtor de comerciu, anume David Baerman, pentru a-l jefui.

Tir militar. Mâne, *Mercurĭ,* în 20 Maiŭ reserviștii regimentului de infanterie Nr. 2 vor avé esercițiu de tir în *Poiana* de la órele 5 diminéța și până pe la órele 2 p. m. Poliția comunică acésta cu observarea, că în acest timp este sever oprit de a călca pe teritorul „Poianei.

Un sfat bun. Cine vrea sĕ-șĭ facă în grădină un covor frumos de iérbă, aceluia se recomandă a-șĭ procura de la Magazinul de semințe c. r. *Edmund Mauthner* în Budapesta, amestecul de semințe de iérbă compus din iérbă de la „Promenada" séu „insula Margaretha". De 29 anĭ liferéză Mauthner aceste semințe de iérbă pentru parcurile splendide din Budapesta și din insula Margaretha.

Serată teatrală română în Brașov.

La 17/30 Maiŭ în sala de concerte din loc se va da o serată teatrală arangiată de diletanțĭ românĭ în scop de bine facere. Programul e următorul:

1) *Jean-Marie,* dramă într'un act de André Theuriet, tradusă de N. Țincu.

Persónele: Jean-Marie . . . Z. Bârsan
Theresa . . . . ***
Joel . . . . . ***

2) *Greva Fierarilor,* monolog dramatic, de Fr. Coppée, tradus de L. Dauș.

Persónele: Jean, bĕtrânul fierar Z. Bârsan
Judecătorĭ. . . . ***

3) *Resbunarea Amorului,* comedie într'un act de Paul Ferieu, tradusă de ***

Persónele: Diogene filosoful . Z. Bârsan
Iris, trimisa deițelor ***

4) *Declamații* din poeți românĭ.

Biletele se vor vinde începênd de Miercurĭ 20 Maiŭ st. n. la librăria d-lui Ciurcu.

Convocare.

Despărțĕmêntul „Alba Iulia" al reuniunei înv. românĭ gr. cat. din Archidiecesa de Alba Iulia și Făgăraș îșĭ va ținé în sensul §-lui 21 al statutelor adunarea generală de primăvară Dumineca în 31 Maiŭ st. n. a. c. în școla română din Intregalde, la care se învită prin acésta toțĭ membrii fundatorĭ, ordinarĭ și ajutătorĭ, sprijinitorii învĕțămêntului nostru național, precum și toțĭ doritorii de a face escursiunĭ în munții apusenĭ.

Program:

1. Diminéța la 7 óre ascultarea serviciului divin. 2. Ascultarea esamenului copiilor de școlă. 3. Deschiderea adunărei prin președinte. 4. Cetirea apelului nominal 5. Cetirea procesului verbal din adunarea precedentă. 6. Raportul cassariului și bibliotecariului. 7. Esmiterea comisiunilor *a)* pentru censurarea rapórtelor de sub p. 6. și *b)* pentru încassarea taxelor de la membrii ordinarĭ, eventual primirea de membrii fundatorĭ și ajutătorĭ. 8. Cetirea disertațiunilor prin D-l Ioan Domșa și d-șóra Iulia Coman. 9. Raportul comisiunilor esmise în p. 7. 10. Discusiune asupra esamenului și disertațiunilor. 11. Statorirea locului pentru ținerea adunărei de tómnă. 12. Alegerea celor doi membri pentru verificarea procesului verbal. 13. Eventuale cestiunĭ și propunerĭ. 14. Inchiderea adunărei.

NB. Plecarea la munte va fi Sâmbătă în 30 l. c. n. la amédĭ din Benic și Ighiu. Doritorii de a merge călăresce sĕ se adreseze d-lui Silv, Nestor înv. Intregalde p. M. Igen.

Benic, în 7 Maiŭ 1903.

I. Pampu, președ. *George Spătăceanu,* notariul desp.

Literatură.

A apărut Nr. 3 din **„Revista idealistă"**, de la 1 Maiŭ 1903, cu următorul sumar: A. D. Xenopol: „Starea economică a țĕranului român"; Riria: „Congresul latin" (poesie); Prințul Grigorie Callimachi: „Memorii"; Em. Grigorovița: „Suferințele tinĕrului Werther"; Tr. G. Djuvara: „Edgar Quinet, filoromân"; Eugenia Ianculescu de Reus: „Spre desrobire" (roman); D. Drăghicescu: „Consciința socială la noi", G. I. Ionescu-Gion: „Domnia lui Cuza Vodă", de A. Xenopol; Dr. A. Tălășescu: „Idealurĭ și realitățĭ"; Poesii: „Speranței", de Ana Mano, „In Album", de D. Nanu, „Flori" de Lud. Dauș, „Luptă" de G. Tutoveanu; „Versurĭ" de Florian G. Becescu; Maxim Gorki: „Celcaș" (novelă) trad. de Lia Măgură; M. G. Holban: „O nouă îndrumare a criticei francese; N. Vaschide: „Scrisóre din Paris"; Benedetto de Luca: „Congresele internaționale de la Roma"; Ion C. Bacalbașa: „Actorii" (Cronică teatrală); M. G. H.: „Viéța în țéră"; M. G. H: „Ce se petrece în streinătate"; Buletin bibliografic. — Redacția și administrația Bulevardul Elisabeta 6. Bucurescĭ. Abonamentul pentru Transilvania, un an 40 cor. Revista apare la 1 a fiecărei lunĭ.

— Din biblioteca poporului român a apărut nr. 7, conținênd povestirea **„De la móra din sus"**, de Ioan Pop Reteganul. Prețul 20 banĭ.

— **„Publicațiunile Academiei Române"**. Au apărut acum publicațiunile mai jos însemnate și se află de vêndare la următórele librării:

Socec et Comp., Bucurescĭ, — Otto *Harassowitz,* Leipzig. — *Gerold* et. Comp Viena (Stefansplatz). 1. *Dr. I. Felix,* Igiena școlară. istoria ei, starea ei actuală. Al doilea memoriu. — 80 banĭ. 2. *Dr. At. Marienescu,* Despre articul și declinațiune, 20 banĭ.

—A apărut tomul I. din ***„Novele"*** de Vasilie Ranta *Buticescu.* Broșura are 286 pagini și conține istorióre frumóse scrise într'un limbagiu plăcut. Prețul ei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto. Se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

ULTIME SCIRI.

Fiume, 18 Maiŭ. In satele dimprejur avură loc erĭ Duminecă marĭ escese. Intre Meja și Plase a fost baricadată cu pietri o bucată a liniei ferate. Trenul accelerat a fost bombardat și a trebuit sĕ se reîntórcă.

In Zengg și Partone au fost smulse emblemele unguresci de pe oficiile postale. Pretutindenĭ a trebuit sĕ intervină miliția.

Salonic, 18 Maiŭ. S'a descoperit acum în urmă un nou deposit de dinamită și o mină la consulatul frances deplin pregătită pentru a face esplosie.

Sofia, 18 Maiŭ. Se crede că va isbuti formarea unui cabinet de coalițiune. Politica Bulgariei, orĭ-care cabinet ar urma, rĕmâne neschimbată în ce privesce cestiunea balcanică.

Diverse.

Cât sĕ dórmă copiiĭ? Medicul rusesc, profesorul Manassein, prescrie următórele regule: Somnul copiilor nu este iertat a se întrerupe nicĭ intenționat, nicĭ fără intențiune, nicĭ nu este permis sĕ-l prelungéscă în mod artificial. Copiiĭ de la 1—2 anĭ au trebuință sĕ dórmă la di 16—18 óre, dintre carĭ 12 óre au sĕ cadă nóptea, adecă între 7 séra și 7 diminéța, celelalte peste di. Copiiĭ de 2—3 anĭ sĕ dórmă la di 15—17 óre, de 3—4 câte 14—16, de 4—6 câte 13—15, de 6—9 câte 10—12, de 9—13 câte 8—10. In etatea de transiție, când copiĭ se desvóltă în junĭ și feciόre, timpul de dormire se mai prelungesce puțin; către sfîrșitul acestei periode éră se scurtéză la 7—8 óre. Somnul principal firesce are sĕ fie nóptea, cel mai scurt după amédĭ. Sĕ nu se uite nicĭ-odată, că organismul se obicĭnuesce și la un timp, care este stricăcios. Décă omul dórme mai îndelungat, de cum cere liniștea spiritului și a corpului, mai întâiŭ din lipsă de esercițiu neîndestulitor se produce o scădere a puterilor corporale și spirituale, — a doua, organele se obicĭnuesc cu o stare anormală de nutrire, prin ceea-ce se slăbesce activitatea în starea când omul nu dórme.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

»Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon

„Romana“, dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa**. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumětate de secol, de când, în epoca redeşteptării nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana“, unicul dans de colónă român. In ierna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans în tocmai după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei“.

Autorul broşurei esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autorului broşurei mai sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei“, ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De aceea a adaus la finea broşurei şi textul frumósei şi atrăgĕtórei musice a „Romanei“, esplicând printre note tóte mişcările dansului după tactele musicei. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire şi acurateţă, va satisface pe deplin dorinţei generale.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină si tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) şi costa numai **2** cor. **50** banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Cursul pieţei Braşov.

Din 1 Maiŭ n. 1903.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vĕnd.	18.94
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19 04
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	116 80	„	111 08
Lire turcescĭ	„	21.20	„	—.—
Scris fonc.Albina 5%		101.—	„	101.—

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face orĭ şi când pe timp mai îndelungat sĕu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria Nicc. I. Ciurcu şi la Iremias Nepoţii.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.